

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. III. Diluuntur argumenta Adversariorum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

positio, sufficit Deitatem sub conceptu entitatis increatae claudi in conceptu paternitatis.

Sed contra: Etsi ratio entis, transcendentaliter inclusa in substantia, transcendat differentias contrarias substantiae, quia tamen haec sub proprio conceptu non transcendit illas, facit cum eis compositionem metaphysicam: Ergo quoddam ratio entis divini & increati transcendentaliter imbibatur in Deitate sub conceptu natura, & claudatur essentialiter in conceptu paternitatis, non impedit quominus ex Deitate sub conceptu natura, & ex paternitate illam terminante, resultet compositio rationis, si Deitas sub ratione natura non sit de conceptu essentiali paternitatis.

65. Tertiò probatur conclusio. Quidquid prædicatur de paternitate realiter, essentialiter prædicatur de illa: Sed essentia divina, ut habet rationem natura, prædicatur realiter de paternitate: Ergo & essentialiter. Minor patet, Major autem probatur. Subiectum prædicationis est essentialiter in potentia ad id quod realiter de illo & non essentialiter prædicatur; sicut est etiam in potentia formali ad id quod prædicatur de ipso entitativè & non formaliter: Sed paternitas divina ad nihil est in potentia essentialiter, quod de ipsa realiter prædicatur; aliàs actus purus non esset: Ergo nihil prædicatur de divina paternitate realiter, quod essentialiter non prædicetur de illa.

Confirmatur: Quidquid prædicatur realiter de paternitate divina, debet prædicari de illa cum summa unitate possibili: At unitas identitatis essentialis major est, quam unitas solius identitatis realis, & aliàs est possibilis, ut ex argumentorum solutione constabit: Ergo &c.

66. Denique in favorem ejusdem conclusionis militat evidens testimonium D. Thomæ, desumptum ex primo ad Annibaldum dist. 33. quæst. unica art. 1. ad 4. quod ita procedebat. De quocumque prædicatur essentia, prædicantur essentialia attributa: haec autem non prædicantur de proprietatibus; non enim dicitur quod paternitas sit sapiens, vel quod creet: Ergo proprietates non est essentia. Cui argumento sic respondet: Ad quartam dicendum, quod attributa essentialia possunt significari in abstracto, vel in concreto: sicut in abstracto sic essentialiter prædicantur & de essentia & de proprietate in abstracto acceptis; dicimus enim quod essentia divina, vel etiam paternitas, est bonitas vel sapientia Dei. Ex quibus verbis evidenter probatur nostra conclusio. Nam argumentum quod sibi D. Thomas opposuerat, procedebat de divina essentia, nedum per modum essentiae, vel entitatis increatae, sed etiam per modum naturae consideratae: At de illa prout sic asserit prædicari essentialiter, si in abstracto sumatur, de divinis relationibus: Ergo manifestè sentit divinam essentiam sub ratione naturae esse de conceptu illarum essentialiter. Major in qua est difficultas, probatur. Argumentum procedebat de essentia, quatenus est radix attributorum: At essentia, prout est attributorum radix, non est essentia per modum essentiae tantum, vel entitatis increatae, sed etiam per modum naturae: Ergo &c. Probatur Major: Etenim major argumenti erat haec: De quocumque prædicatur essentia, prædicantur essentialia attributa; quam propositionem concessit D. Thomas: At haec propositio solum est vera de essentia, ut est attributorum radix: Ergo argumentum procedebat de essentia ut radice attributorum.

67. Confirmatur hic discursus, & ampliùs expli-

atur. Nam de quo prædicatur essentialiter attributa in abstracto, prædicatur essentialiter natura divina per modum naturae: Sed D. Thomas loco allegato aperte facit prædicari essentialiter attributa in abstracto de paternitate: Ergo de illa prædicatur essentialiter divina essentia sub conceptu naturae. Probatur Major: Attributa divina, sive in concreto, sive in abstracto, radicanter in divina natura sub conceptu naturae: Ergo non stat ea prædicari de aliquo essentialiter, de quo non prædicetur natura divina sub conceptu naturae.

Confirmatur ampliùs: non minore difficultatem reperitur Adversarii in eo quod attributum sapientiae, ut habet rationem attributi, & virtualiter distinguitur ab essentia, sit de conceptu formali divinarum relationum, quia quod natura divina, ut habet rationem naturae, & quatenus est radix attributorum, ad conceptum quidditativum illarum pertinet: Sed D. Thomas primum concessit, ut patet ex verbis relatis: Ergo & illi secundum debent concedere.

Ex dictis inferes primò, Deitatem sub ratione essentiae consideratam, includi essentialiter in relationibus: Tum quia ratio essentiae & naturae identificatur in Deo sine virtuali discrimine, ut in Tractatu de attributis ostensum est: Tum etiam quia rationes quae id probant de Deitate sub conceptu naturae, à fortiori id demonstrant de Deitate sub conceptu essentiae.

Inferes secundò, Deitatem, sub conceptu essentiae & naturae, esse de quidditativo attributorum conceptu, quod multi concedunt quæ respectu relationum id negant; constatque eisdem argumentis, quibus respectu relationum hujusmodi inclusionem ostendimus.

§. III.

Diluuntur argumenta Adversariorum.

Contra præcedentes conclusiones impugnantur Copponunt Adversarii celebre testimonium D. Thomæ, desumptum ex quæst. 8. de Potentia art. 2. ad 6. ubi ait: Per se autem prædicatur aliquod de aliquo, quod prædicatur de eo secundum propriam rationem; quod verò non secundum propriam rationem prædicatur, sed propter reidentitatem, non ita prædicatur per se. Cùm ergo dicitur: Essentia divina paternitas, non prædicatur paternitas de essentia divina, propter identitatem rationis, sed propter identitatem rei; & similiter nec essentia de paternitate, quia alia est ratio essentiae & relationis. Ergo sentit D. Thomas, essentiam divinam non esse de ratione formali relationum, nec de illis prædicari essentialiter, sed veluti accidentaliter. Unde ibidem subdit: Licet in Deo nullum sit accidens, est tamen quaedam similitudo accidentis, in quantum quædam invicem prædicantur secundum accidens, & differunt ratione, sunt unum subiecto.

Respondeo primò Divum Thomam in hac parte quæst. 39. art. 6. ad 2. expresse asserere, quod ista propositio est per se: Pater est Deus, quam ista, Deus est Pater. Unde quando loco allegato dicit hanc propositionem: Essentia divina est paternitas; non esse per se, intendit solum non esse per se, ex parte modi significandi, non autem ex parte rei significata; sic enim eisdem se explicat in resp. ad 4. ubi ait: Relativè divina, licet significent id quod est divina essentia, non tamen per modum essentiae: quia non per modum

modum inexistens, sed per modum se habentis ad a-

Unde juxta D. Thomam, divinae relationes, quantum ad modum significanti, se habent per modum accidentis, & prædicatur veluti accidentaliter de divina essentia, quamvis ex parte rei significantæ sint de conceptu ejus quidditativo, & de illa prædicatur essentialiter, ut s. sequenti ex eodem S. Doctore ostendemus.

Secundò responderi potest, D. Thomam, nomine prædicationis per se, & secundum propriam rationem, intelligere id quod prædicatur de aliquo, tanquam expressum ejus constitutum: hoc autem modo, nec paternitas de essentia, nec essentia de paternitate prædicatur; paternitas enim non est expressum constitutum naturæ divinæ, nec essentia est expressum constitutum paternitatis; sed quod implicitè inclusum in illa, ratione summæ actualitatis. Non autem negat D. Thomas, essentiam per se formaliter de paternitate enuntiari, tanquam prædicatum transcendentaliter in illa inclusum, imò potius id docet locis supra allegatis.

Objicit secundo Vazquez: Relationes divinas, sicut per rationem, adveniunt divinæ essentiae, & personas divinas constituunt: Sed non possent per rationem advenire essentiae, nec personas divinas constituere, si divinam essentiam in suo conceptu includerent: Ergo essentiam in suo conceptu non includunt. Major parer, Minor etiam quoad primam partem videtur certa. Quod enim intelligitur advenire alteri, illud secundum rationem non includit; sicut quod alteri advenire realiter, non includit illud realiter. Probatur verò quantum ad secundam. Constitutum non potest dicere totum quod est in re constituta: At qui si relationes in se includerent divinam essentiam, & dicerent totum quod personæ divinæ; illæ enim relationem tantum cum divina natura important: Ergo non possent personas divinas in ratione personæ constituere. Sicut si rationale in suo conceptu includeret essentialiter animal, non constitueret proprie hominem, sed potius esset ipse homo.

Respondeo concessa Majori, negando Minoram, quantum ad utramque partem. Ad probationem primæ partis dicendum est, veram esse Majorem de eo quod advenit alteri, illudque determinat quoad explicitum & implicitum; scilicet autem de eo quod solum advenit & determinat quoad explicitum: ut patet in ente, cui secundum rationem adveniunt modi essendi per se, & in alio, illudque per rationem determinat; & tamen ens est de conceptu modorum, quia modi secundum rationem solum explicitam concipiuntur enti advenire, illudque per majorem solum expressionem determinare & contrahere. Unde quia relationes divinæ, solum quantum ad rationem explicitam, concipiuntur essentiae advenire, illamque per majorem solum expressionem determinare, hoc non impedit, quin divina essentia in eis implicitè includatur. Quare.

Ad probationem secundæ partis ejusdem Minoris, distinguo Majorem. Constitutum non potest dicere totum quod est in re constituta, explicitè concedo: implicitè nego: nam modus essendi per se constituit ens in ratione substantiæ, & tamen ratione entis in suo conceptu implicitè includit. Item Deus dicitur proprie Deitate constitutus, quamvis Deitas, quantum ad rem significatam, importet totum quod Deus, Cur ergo si-

Tom. II.

A militer, paternitas v. g. non poterit personam Patris constituere, quamvis implicitè divinam essentiam includat, & consequenter implicitè dicatur totum quod explicitè in persona Patris importatur?

Explicatur hoc magis. Duplex est genus constitutionis: una est per compositionem realem, vel rationis, qualis est constitutio physica hominis ex corpore & anima, & constitutio metaphysica ex animali & rationali: altera est per omnimodam simplicitatem, qualis est constitutio divinæ naturæ & personæ. Quod primo modo constituit, neque explicitè, neque implicitè potest totum includere, quod in re constituta reperitur: ut patet in exemplo adducto de constitutione hominis, nam neque anima realiter includit corpus, neque rationale includit animal per rationem, sed illud à suo conceptu excludit. Quod verò secundo modo constituit (ut contingit in proposito) non debet quidem explicitè dicere totum quod est in re constituta, potest tamen implicitè illud in se includere: nam, ut dicebamus, Deitate constituitur Deus, tanquam formæ, & tamen Deitas, quantum ad rem significatam, importat totum quod Deus.

Tertiò arguunt Adversarii ex pluribus absurdis & inconvenientibus, quæ videntur sequi ex nostra sententia. In primis enim, si divina essentia de paternitate prædicetur essentialiter, de illa etiam prædicabitur essentialiter quod sit communicabilis tribus personis: Sed hoc repugnat, cum incommunicabilitas sit de ratione paternitatis: Ergo &c. Sequela Majoris probatur. De quo prædicatur essentialiter divina essentia, prædicatur etiam omne prædicatum illi essentialiter: Sed esse communicabilem tribus personis, est prædicatum essentialiter divinæ essentiae: Ergo si divina essentia de paternitate prædicetur essentialiter, de illa etiam prædicabitur essentialiter quod sit communicabilis tribus personis.

Secundò inferunt, si essentia divina in relationibus essentialiter includeretur, multiplicatis relationibus, illa realiter multiplicaretur: Sed hoc est contra fidem, & destruit mysterium Trinitatis: Ergo &c. Sequela probatur: Non aliâ ratione, multiplicatis realiter relationibus, multiplicatur entitas divina, nisi quia entitas divina transcendit relationes, & in illis essentialiter includitur: Ergo si divina essentia in relationibus essentialiter includatur, illasque transcendat, multiplicatis realiter relationibus, illa realiter multiplicabitur.

Tertiò sequeretur, inquit, produci essentiam divinam, productâ filiatione: quia non aliâ ratione, productâ filiatione, producitur ejus realitas, nisi quia est illi essentialis: Ergo si divina essentia sit essentialis filiationi, productâ illa, produceretur.

Quartò, Si divina essentia prædicetur essentialiter de filiatione, hæc propositio erit vera: *Filiatio est entitas improducta*: At hoc est falsum, cum opposita propositio sit vera, scilicet, *Filiatio est entitas producta*: Ergo &c.

Denique inferunt, Si essentia divina includatur essentialiter in paternitate; sicut verum est dicere, quod Pater essentia divinam intelligit, ita dici poterit, quod Pater paternitate intelligit: Sed hoc videtur absurdum: Ergo idè quod prius.

Respondeo negando hæc absurda & inconvenientia sequi ex nostra sententia. Unde ad primum, nego sequela Majoris: ad cujus probationem, distinguo Majorem: De quo prædicatur

Aa 2 essentia-

essentialiter divina essentia, prædicatur etiam omne prædicatum illi essentialiter: vel absolute, vel cum addito, concedo Majori absolute semper, nego Consequentiam. Itaque, de paternitate non potest absolute & sine addito dici, quod sit communicabilis Filio, bene tamen cum addito, & cum specificatione essentia. Unde licet hæc propositio sit falsa: *Paternitas est communicabilis Filio*: hæc tamen est vera: *Paternitas est essentia divina communicabilis Filio*. Et certe Advertarii eadē difficultate premuntur, cum fateantur hanc propositionem esse veram, *Paternitas est realiter essentia divina*: hanc autem falsam: *Paternitas est realiter communicabilis Filio*. Sicut ergo, ut essentia divina prædicatur realiter de paternitate, necessarium non est quod communicabilitas prædicatur realiter absolute, sed solum cum addito & specificatione essentia, asserendo: *Paternitas est essentia divina realiter communicabilis*. Ita in nostra opinione est dicendum de prædicatione essentiali.

83 Dices: Intellectio, volitio, justitia, & misericordia, aliaque divina attributa prædicantur absolute, de quocumque prædicatur essentia divina. Ergo pariter de paternitate absolute dici poterit, quod sit communicabilis tribus personis, si de illa prædicetur essentialiter divina natura.

Sed nego Consequentiam: quia prædicata quæ essentialiter affirmantur de essentia vel natura divina, sunt in duplici differentia: alia enim de illa affirmantur abique reduplicatione superioritatis ejus, & virtualis distinctionis quæ à relationibus differt: alia verò prædicantur de illa, ut superior est ad personas, & reduplicatâ virtuali distinctione ab illis. Prædicata primi generis absolute prædicantur, de quocumque absolute affirmatur essentia; unde absolute dicuntur de paternitate intellectio, volitio, &c. secus autem prædicata posterioris conditionis. Cum ergo communicabilitas affirmetur de essentia, cum reduplicatione superioritatis realis, quam habet ad tres personas, & virtualis distinctionis ab illis, consequens est, quod non affirmetur de quavis relatione absolute, sed cum addito & specificatione essentia.

Hoc explicari potest exemplo desumpto ex Philosophia. Nam essentialiter est entis, quod sit specificativum nostri intellectus; & tamen quamvis ens absolute dicatur de rationalitate, non dicitur absolute de illa quod sit specificativum intellectus humani, sed cum addito & specificatione entitatis. Unde hæc propositio est falsa: *Rationalitas specificat intellectum humanum*: hæc autem vera: *Rationalitas sub conceptu entitatis intellectum humanum specificat*; & hoc non alia de causa, nisi quia specificatio convenit entis, non absolute, sed cum reduplicatione expressionis proprii conceptus, & distinctionis quæ gaudet à differentis.

Ad secundum inconveniens, nego sequelam Majoris. Ad cujus probationem, concessio Antecedente, nego Consequentiam, & paritatem. Ratio discriminis est, quia realitas divina transcendit relationes per modum prædicati communis communitate rationis, abstrahentis à relatione & absolute: transcendentia autem divinæ essentia non est per communitatem rationis, sed realem; & ideo, relationibus multiplicatis, non debet divina essentia multiplicari realiter.

85 Ad tertium, nego etiam sequelam: ad cujus

A probationem, distinguo Antecedens: Non ab ratione, productâ filiatione, producitur eque realitas, nisi quia est illi essentialis: per modum prædicati communis communitate rationis, concedo Antecedens: Ex præcisa ratione prædicati essentialis, nego Antecedens, & Consequentiam. Essentia enim divina est essentialis relationibus, ut communis, non communitate rationis, sed reali: unde sicut hac ratione non multiplicatur realiter, ad realem multiplicationem relationum, ita nec producitur, illis productis.

Ad quartum admitto sequelam Majoris, & nego Minorem: non enim opponuntur illa, filiationem scilicet divinam esse entitatem multiplicatam, & esse entitatem productam: quatenus convenit filiationi ratione essentia, & alterum ratione expliciti quod dicitur filiationi. Sicut hac de causa conceduntur istæ propositiones: Tres divinæ personæ sunt una res, & sunt tres res: prima est vera ratione essentia quam Personæ implicanti: secunda ratione relationum quæ exprimunt, qui constabit ex infra dicendis.

Ad ultimum inconveniens nego sequelam. Licet enim intelligere, per quod natura divina constituitur, de paternitate essentialiter prædicetur; istaque propositio sit verissima: *Paternitas divina est essentialiter intelligens, imò & ipsam intelligere*: non potest tamen dici, quod Pater paternitate intelligit: quia in hac propositione duplicatur explicitus conceptus paternitatis, & distinctio virtualis quæ ab essentia divina distinguitur; sicut supra dicebamus de hac propositione: *Paternitas divina est communicabilis*. Unde sicut hic syllogismus: *Essentia divina est pluribus communicabilis: Paternitas est essentia divina: Ergo Paternitas est pluribus communicabilis*: non valet, nec est proprie expositivus, quia medium est commune multis; ita nec iste: *Pater intelligit divinam essentiam: Paternitas est formaliter divina essentia: Ergo Pater paternitate intelligit*. Si enim iste est expositivus, constat termino communi: licet enim non est expositivus, sed in modo *Darii*, ut contendit Vazquez, oportet quod terminus medius sit plene distributus in Majori: quo polito Major est falsa: quia sensus ejus est, quod Pater tanquã ratione formali intelligit omni eo quod identificatur cum essentia, quod est falsum.

Objicies quartò contra secundam conclusionem. Natura divina, sub formalitate nature, est radix divinorum attributorum: Sed non potest dici quod paternitas sit radix divinorum attributorum; attributa enim conveniunt divinæ essentia, ut præintelligitur relationibus & personis: Ergo natura divina, sub formalitate nature, non potest de relationibus divinis essentialiter prædicari.

E Respondeo concessa Majori, distinguendo Minorem: Non potest dici quod paternitas sit radix divinorum attributorum, absolute & sine addito, concedo Minorem: cum addito & specificatione nature, nego Minorem, & Consequentiam. Solutio patet ex supra dictis nam eodem modo philosophandum est de hac propositione: *Paternitas est radix attributorum, ac de illa: Paternitas est communicabilis Filio*. Unde licet de paternitate non potest absolute & sine addito dici, quod sit communicabilis Filio, bene tamen cum addito & specificatione essentia, ut cum dicitur: *Paternitas est essentia divina communicabilis Filio*. Ita pariter non potest absolute & sine addito de paternitate enuntiari, quod sit radix divinorum attributorum.

attributorum, bene tamen cum addito & specificatione naturae divinae, dicendo: Paternitas est natura divina, quae est radix divinatorum attributorum.

Obijciunt ultimò quidam Recentiores Thomistae contra eandem conclusionem. Si essentia divina, sub formalitate naturae, in relationibus essentialiter includeretur, deberet ab illis contrahi & determinari: Sed essentia divina, sub formalitate naturae, non potest à relationibus divinis contrahi & determinari; quia sub hoc conceptu & formalitate consideratur ut ultimò contracta ac determinata in propria linea, ac proinde ut non ulterius contrahibilis per alias lineas: Ergo essentia divina, sub conceptu & formalitate naturae, non potest in relationibus divinis essentialiter includi.

Respondeo distinguendo Majorem. Debetet ab illis contrahi & determinari, determinatione propria & rigorosa, sicut genus contrahitur per differentiam, nego Majorem: determinatione impropria, quae fit per modum majoris expressivis, sicut minus explicitum determinatur per magis explicitum, concedo Majorem; & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam. Patet hæc responsio ex dictis in solutione ad secundum argumentum. Sicut enim ut essentia divina, sub ratione entitatis increatae, in divinis relationibus essentialiter includatur, non requiritur quod ab illis propria & rigorosa determinatione contrahatur, sed sufficit quod divinae relationes magis explicitae aliquam formalitatem, quae in illa implicitè tantum continetur: ita etiam, ut eadem essentia, sub formalitate naturae, in paternitate includatur, non oportet quod ab illa proprie determinetur, sed satis est, quod per paternitatem magis explicitè aliqua formalitas relativa quae in conceptu naturae divinae implicitè continetur.

Neque valet, si dicas paritatem non tenere: quia essentia divina, sub ratione entitatis increatae considerata, se habet per modum transcendentis, sed si consideretur sub conceptu & formalitate naturae. Hoc, inquam, non obstat: quia quod habet ens increatum, ratione suae transcendentiae, id habet essentia divina sub formalitate naturae, propter summam puritatem & actualitatem quae gaudet, ratione cujus non potest esse, nec concipi ut in potentia ad aliquam formalitatem absolutam vel relativam, sed illam debet in suo conceptu saltem implicitè includere: alioquin, ut supra dicebamus, ex illis duabus formalitatibus aut conceptibus fieret compositio rationis in Deo, quae divinae simplicitati non minus repugnat, quam compositio ex genere & differentia.

Advertendum tamen est, quod licet essentia divina, sub conceptu & formalitate naturae, in divinis relationibus essentialiter includatur, tamen ut in illis inclusa, amittit expressionem essentiae & naturae, & per modum relationis exprimitur. Quod si solum hoc velint, qui negant naturam sub conceptu naturae claudi in conceptu relationum, quia scilicet per talem inclusionem expressionem illam amittit, libenter eis assentimur. Ceterum in hoc nullum discrimen inter essentiam divinam sub ratione entitatis increatae, & sub formalitate naturae, reperio: nam etiam ratio entis increati in paternitate inclusa, propriam expressionem entitatis amittit, & per modum relationis exprimitur.

Tom. II.

Dico tertio, relationes esse de conceptu essentiali Divinitatis.

Probatum primò ex D. Thoma infra quæst. 39. art. 6. ad 2. ubi docet hanc propositionem: *Deus est Pater: non minus esse per se, quam istam: Pater est Deus.* Unde cum hæc posterior sit per se primo modo, quia prædicatum est de essentia subiecti, ut jam ostendimus, idem dicendum est de priori.

Addo quod idem S. Doctor quæstione præcedenti art. 2. ad 3. ait: *In ipsa perfectione divini esse continetur & Verbum intelligibiliter procedens, & principium Verbi &c.* Unde Cajetanus ibidem & 3. parte quæst. 2. art. 2. ad 5. & quæst. 3. art. 3. asserit quod si Deitas pro meritis definireretur, includeret in sua ratione formali non solum quid est sapientiae, justitiae, misericordiae, & reliquorum attributorum, sed etiam quid est paternitatis, filiationis, & spirationis.

Eadem veritas ex fundamentis supra statutis facile potest suaderi. Ut enim §. 1. & 2. ostendimus, & fatentur Authores secundæ sententiæ, cum quibus in præsentibus disputamus: Essentia divina includitur essentialiter in conceptu relationum: Ergo & relationes in conceptu essentialiter includuntur: quia impossibile est duos conceptus objectivos ita inter se comparari, ut unus essentialiter includatur in alio, & alius pariter non includatur in ipso. Unde quia ens per rationem includitur in omnibus differentiis, à nulla potest per rationem perfectè separari ut communiter docetur à nostris Thomistis, in Antepredicamentis, & in Metaphisica. Ratio autem hujus doctrinæ est, quia abstractio seu præcisio est motus quidam separativus: terminus autem ad quem separationis non potest in termino à quo separationis reperiri: Ergo eo ipso quod unum in alio essentialiter continetur, illud in quo includitur, per rationem ab eo separari aut præcindi non potest.

Confirmatur: Id præstat perfecta præcisio per conceptus, quod realiter facit realis separatio: sed impossibile est quod unum sit realiter perfectè separatum ab altero, nisi etiam alterum sit perfectè separatum ab illo: Ergo etiam repugnabit duos conceptus objectivos ita se habere, ut unus perfectè per rationem abstrahatur ab alio, & alius non sit pariter per rationem perfectè præcisus ab illo.

Dices: Animal perfectè abstrahit ab homine & equo, & tamen homo & equus non possunt concipi sine animali: Ergo duo conceptus objectivi ita possunt inter se comparari, ut unus essentialiter includatur in alio, quamvis iste pariter non includatur in illo.

Sed facile responderetur, negando Antecedens: genus enim non abstrahit proprie à speciebus, ad quas ut totum potenziale comparatur, sed à differentiis essentialibus, quae se habent veluti compartes, unà cum illo totum metaphysicum componentes, ut docetur à nostris Thomistis in Logica & Metaphisica.

Tertio principaliter probatur conclusio ex aliis fundamentis supra statutis. Essentia divina est realiter formaliter paternitas: Ergo est paternitas essentialiter. Antecedens constat ex dictis contra Scoti articulo præcedenti. Consequentia autè probatur primò: Ideo essentia divina est paternitas per identitatem formalem, quia formalitas